

Stručni rad

PRIMJENA RAČUNALA I INTERNETA KOD UČENJA U PRVA TRI RAZREDA

mr. sc. Aleksandra Jagarinec, prof.

OŠ NH Rajka Hrastnik, Slovenija

Sažetak

U zadnje vrijeme, kada se u škripcu korona krize susrećemo s poučavanjem na daljinu, informacijsko-komunikacijska tehnologija neizostavna je i u prva tri razreda. Nalazimo da je u nastavnim planovima i načinima poučavanja premalo naglaska na računalnu pismenost u početnim razredima osnovnoškolskog obrazovanja. Prema izjavama učenika prva tri razreda, učenici kod kuće puno koriste računalno. Nažalost, ovo je korištenje ograničeno samo na računalne igre i slušanje glazbe. Predstaviti ćemo primjer primjene računala kod usvajanja novog gradiva. Obrađivati ćemo promet. Učenike ćemo podijeliti u pet grupa. Svaka grupa će dobiti svoj zadatak i svoje područje gradiva koje će predstaviti učenicima iz razreda.

Ključne riječi: računalno, računalna pismenost u početnim razredima osnovnoškolskog obrazovanja, usvajanje novog gradiva, promet.

1. Uvod

Računalo koristimo u nastavi u većini slučajeva za utvrđivanje već poznatog gradiva. Jednako tako, u primjenu bismo ga trebali uključiti i kod usvajanja novog gradiva jer je jako korisno da učenici na internetu nauče tražiti podatke. Kada nauče u tražilicu upisati željeno traženje podataka, otvara im se prozor do svih podataka koji su na svjetskoj mreži. Učenici za domaću zadaću više puta dobiju potražiti određeni podatak na internetu. Tako nauče tražiti podatke. Pritom moramo biti iznimno pozorni da na računalima imamo instalirane odgovarajuće programe, tj. zaštitu za djecu, koji ih štite od sadržaja koji nisu primjereni za njih. Djeca ne trebaju imati računalo u svojoj sobi. Preporučljivo je da nad računalom imaju nadzor odrasle osobe te da su prisutne za vrijeme djetetova rada na računalu. Idealno je kada je računalo u zajedničkim prostorijama – npr. u dnevnoj sobi, tako da roditelji mogu uvijek pratiti djetetove aktivnosti na računalu.

Prigodom traženja podataka, potrebno je vrlo rano u fazi djetetova razvoja određeni napor uložiti u to da se dijete usmjerava tako da će znati biti i kritično prema dobivenim podacima. Internet pruža obilje podataka iz vrlo različitih izvora koji mogu biti vjerodostojni ili ne. Smisleno je da dijete prikupi podatke i da ih nakon toga s roditeljima prokomentira, a oni mu trebaju biti podrška kod razmišljanja o tome koji su podatci vjerodostojni, a koji ne. Vjerodostojne podatke nakon toga koristi u daljnjem radu.

1.1. Kombinacija učenja za sva sve tipove učenika

Frontalni način poučavanja kredom i pločom je prošlost. Među današnjim učenicima sve je manje učenika koji najbolje nauče ono što čuju (slušni tip). Puno je više učenika koji kod učenja bolje upamte ono što vide (vidni tip), a nekoliko je onih koji se prilikom učenja vole kretati i opipavati, jer im to omogućava bolje i uspješnije učenje (kinestetički tip).

Vizualno usmjereni učenici lakše uče uz pomoć vida, a kod slušno usmjerenih učenika prevladava sluh, a kod kinestetički usmjerenih pokret i opip. Kod svakog pojedinog učenika često nalazimo kombinaciju ovih tipova, ali obično jedan od ovih tipova prevladava. Kod učenja najviše možemo učiniti ako uključimo kombinaciju sva tri tipa. Ovo učenje je i najučinkovitije.

2. Primjer primjene računala kod usvajanja novog gradiva

Kao primjer primjene računala kod usvajanja novog gradiva u 2. razredu osnovne škole obrađivali smo novo gradivo - Promet.

Učenicima se kaže da ćemo danas učiti o sigurnim školskim putovima, prometnim znakovima, opasnostima u prometu na pomalo drukčiji način. Učit će jedan od drugoga u grupi te o tome poučiti i učenike iz drugih grupa.

Tematski sklop: PROMET

SADRŽAJ: MOJ SIGURNI PUT DO ŠKOLE, PROMETNI ZNAKOVI, OPASNOSTI U PROMETU, PROMETNA PRAVILA

2., 3. razred

1. grupa – predstavi elektroničke sigurne putove u okolini škole, predstavi ponašanje u prometu.
2. grupa - predstavi prometne znakove (ponajprije one koji se odnose na pješake i bicikliste).
3. grupa - predstavi opasnosti u prometu, prometne nesreće, uzroke (vrijeme, brzinu vožnje, alkohol, mobitel).
4. grupa - podjela prometnih znakova;
 - prometni znakovi opasnosti (trokutastog oblika, žute boje s crvenim rubom),
 - prometni znakovi izričitih naredbi (okruglog oblika, žute boje s crvenim rubom),
 - prometni znakovi obavijesti (četverokutni, plave boje)
 - prometni znakovi obveznih radnje (okrugli, plave boje).
5. grupa – prometna pravila, pravilno prelaženje ceste, pravilna upotreba sigurnosnih pojaseva, dječjih sjedalica, reflektirajuća tijela, hodanje pločnikom i ondje gdje ga nema, prelaženje ceste, nošenje žute marama, pravila o sigurnosnim pojasevima, dječjim sjedalicama.

Učenike podijelim u pet grupa. Pritom uzimam u obzir njihove sposobnosti, osobitosti i interes za rad. Učenici dobiju one listove na kojima su napisane točke na koje se mogu osloniti, koje ih podsjetu koje podatke moraju potražiti na internetu i prazne plakate.

Vrijeme za traženje po internetu i izradu plakata ograničimo na 70 minuta. Učiteljica cijelo vrijeme koordinira rad i pomaže. Tijekom procesa traženja podataka učenici puno nauče, upoznaju strukturu baze podataka, ispisuju ono što im je potrebno za dopunu plakata, uvježbavaju računalnu pismenost, razvijaju tolerantne odnose te suradnju u grupi. Nakon isteka vremena učenici predstave spoznaje u svojoj grupi te prema potrebi poboljšaju i ponovno vrednuju stvari zapisane na plakatima. Nakon toga se pripreme prezentacije za ostale grupe. Dogovore se kako će se prezentacija odvijati, redoslijed predstavljanja podataka, dopune plakate.

Kod ovakvog dogovaranja učenici trebaju puno suradničkih vještina, moraju slušati jedan drugoga, dogovarati se, savjetovati se, davati prijedloge i poticati sve članove u grupi da sudjeluju u radu. Svi učenici moraju biti pripravnici na ulogu izvjestitelja. Sve grupe slušaju izvjestitelje, nakon toga postavljaju pitanja i procjenjuju odgovore. Kvaliteta odgovora naravno ovisi o kvaliteti ulaznih podataka koju sam već spomenula u gornjem odlomku i radu uloženom u prezentaciju. Grupnom procjenom odgovora koja se temelji na ulaznim podacima, radu uloženom u predstavljanje, učenici uvježbavaju vještinu utemeljene kritičnosti koja je jako važna za djetetov razvoj. Na taj način o svojoj temi pouče sve grupe. Kada završe s prezentacijama, učenici sjednu na svoja mjesta. Znanje na kraju dana provjerimo zabavnim kvizom koji se održava između grupa i obuhvaća područje istraživanja svih pet grupa.

2.1. Procjena nastave kombinacijom suradničkog učenja i primjene internetskih tražilica

Način nastave kombinacijom suradničkog učenja i primjene internetskih tražilica se kod učenja o prometu pokazao vrlo učinkovitim i upotrebljivim. Učenici su mnogo naučili, surađivali su cijelo vrijeme nastave i tijekom svih etapa nastavnog procesa bili aktivni i zainteresirani. Njihovi dojmovi i mišljenja o takvoj nastavi bili su vrlo pozitivni te žele još više ovakvih dana. Ovakve nastavne sate možemo kreirati i za neku drugu tematiku.

Svrha učenja pomoću računala je da dijete već vrlo rano počne s uvježbavanjem vještina traženja podataka po internetskim tražilicama, što se kasnije tijekom obrazovanja pokazuje da nije tako jednostavno. U mnoštvu podataka na svjetskoj mreži, učenje podataka napamet u određenoj je mjeri nepotrebno. Važnije je da dijete što prije prisilimo na razmišljanje, analizu, međusobno uspoređivanje podataka, razmišljanje kako određeni podatak korisno upotrijebiti, dakle je li inače koristan podatak za njega u dotičnoj situaciji upotrebljiv i kako će ga najbolje iskoristiti. Naglasak je na tome da dijete brzo pronađe podatak koji mu je potreban u radu i da što prije procijeni u smislu je li podatak vjerodostojan ili ne. S vremenom upoznaje baze i izvore podataka u koje se može pouzdati i u kojima se brzo snalazi.

Mnoštvo podataka može biti i zamka za dijete jer se u preobilju podataka može izgubiti. U ovoj je fazi jako važno da se djetetu dade ishodište i da se jako dobro definira cilj koji može postići. Tako će u prvoj fazi morati znati izlučiti nevjerodostojne podatke, a od vjerodostojnih upotrijebiti one koji su mu potrebni. Ovime će dobiti i materijal za razmišljanje kako primjerice nešto radi i što je još važnije, kako nešto učiniti bolje, brže ili jeftinije.

Time će dobivati na brzini i kvaliteti usvojenog znanja što je osnova za izgradnju samopouzdanja te ispunjavanja i usavršavanja samoga sebe. Takvo dijete samo će prepoznati što ga veseli tako da će poticaj od strane učitelja biti minimalan. Iskustva pokazuju da ukoliko dijete prepozna smisao rada koji obavlja, to čini bitno lakše i bolje nego da čini nešto po diktatu učitelja.

3. Zaključak

Ukoliko dijete samo pronađe gradivo koje mu leži i u tome pronađe smisao, neka učitelj više bude na razini trenera. Ova je uloga u određenoj mjeri zahtjevnija, jer će se morati više uživjeti u samo dijete, pomagati mu da ne zaluta sa zacrtanog puta. S druge strane, uloga učitelja će biti lakša jer neće biti prisilnog rada, a manje će biti i rada po diktatu učitelja jer će dijete raditi više-manje samostalno. U cijelosti stoji tvrdnja da dijete uči samo i da će naučiti točno onoliko koliko mu je u interesu da će učiti i da ga učitelj neće učiti, ali može mu pomoći kod traženja interesa, odnosno kod otkrivanja u čemu je pojedinac dobar. Ali nisu sva djeca za sve.

4. Literatura i izvori:

- [1.]Vodopivec, I. i Peklaj, C. (2003.): Sodelovalno učenje v praksi.
Modeli poučevanja in učenja. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

- [2.]Gerlič, I. (2000.): Sodobna informacijska tehnologija v izobraževanju,
Ljubljana: DZS.